సాక్ష్యాలు

١ - بَابُ الشَّهَادَاتِ

1201. హజ్రత్ జైద్ బిన్ ఖాలిద్ జుహ్నీ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ప్రబోధించారు : "అత్యుత్తమ శ్రేణికి చెందిన సాక్షి ఎవరో నేను మీకు చెప్పనా? - సాక్ష్యమివ్వమని తనను ఎవరూ కోరకుండానే తనంతట తానుగా సాక్ష్యమిచ్చేవాడు." (ముస్లిం)

(١٢٠١) عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: «أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ الشُّهَدَاءِ؟ هُوَ الَّذِي يَأْتِي بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا». رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

సారాంశం

మనిషి సాక్ష్యానికి కట్టుబడి ఉండటం, తన చర్మచక్షువులతో చూసిన దానిని, తన కర్ణపుటాలతో విన్న దానిని సంబంధిత వ్యక్తులు వచ్చి కోరినప్పుడు యధాతథంగా వివరించటం నిస్సందేహంగా నిజాయితీతో కూడుకున్న విషయమే. అయితే ఒకరు అభ్యర్థించకపోయినప్పటికీ పరిస్థితుల స్వరూపానికి మనిషి స్పందించి తన మనస్సాక్షిని అభివ్యక్తం చేయటం మరింత గొప్ప విషయం. ఒకానొక సంఘటనకు సంబంధించి తాను సాక్షిగా ఉండి కూడా, సంబంధిత వ్యక్తులు తన వద్దకు వచ్చి సాక్ష్యం కోరలేదుకదా! అని నిర్లిప్తంగా ఉండకూడదు. ఈ నిర్లిప్తత వల్ల బాధిత వ్యక్తికి న్యాయం చేకూరకపోవచ్చు. దుర్మార్గం ప్రబలిపోవచ్చు. అందుకే సాక్ష్యాల విషయంలో విశ్వాసులు చాలా ఖచ్చితంగా ఉండాలి. సాక్ష్యానికి కట్టుబడేవారిని దివ్య ఖుర్ఆన్ కొనియాడింది. సాక్ష్యాలను కప్పిపుచ్చే వారిని హెచ్చరించింది. ఉదాహరణకు : "సాక్ష్యాన్ని కప్పిపుచ్చకండి. సాక్ష్యాన్ని కప్పిపుచ్చినవాడి హృదయం పాపభూయిష్టమైనది." (2:283)అన్న ఖుర్ఆన్ సూక్తి గమనార్హం.

(١٢٠٢) وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «إِنَّ خَيْرَكُمْ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ يَكُونُ قَوْمٌ يَشْهَدُونَ، وَلَا يُسْتَشْهَدُونَ، وَيَخُونُونَ وَلَا يُؤْتَمَنُونَ، وَيَنْذِرُونَ وَلَا يُوفُونَ، وَيَظْهَرُ فِيهِمُ السِّمَنُ». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

1202. హజ్రత్ ఇమ్రాన్ బిన్ హుసైన్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా చెప్పారు : నా కాలం మీ కాలాలన్నింటి కన్నా శ్రేష్ఠమైనది. ఆ తరువాత రాబోయే కాలం, మరి ఆ తరువాతి కాలం. ఆ తరువాత (కాలంలో) సాక్ష్యమివ్వమని కోరకపోయినా, సాక్ష్యాలిచ్చే జనులు పుట్టుకువస్తారు. వాళ్ళు అవినీతిపరులై ఉంటారు.వారిలో నిజాయితీ ఉండదు. మొక్కుకుంటారు గాని మొక్కుబడులు తీర్చరు. బాగా బలసి ఉంటారు.

(బుఖారీ, ముస్లిం)

సారాంశం

ఇంతకు ముందు వచ్చిన హదీసులో సాక్ష్యం కోరకపోయినా సాక్ష్యమివ్వటం మేలైన విషయంగా చెప్పబడగా, ఈ హదీసులో హానికరమైన విషయంగా పేర్కొనబడిందేమిటీ? అన్న సందేహం కలగవచ్చు. ఇది నకారాత్మక నేపథ్యంలో చెప్పబడింది. అంటే దురుద్దేశ్యంతో, విషయాన్ని వక్రీకరించే సంకల్పంతో వ్యవహారంలో జోక్యం చేసుకుని తప్పుడు సాక్ష్యం ఇచ్చే వారిపై ఈ హదీసులో ఆక్షేపణ ఉంది.

మంచి కాలం, చెడు కాలాలకు సంబంధించిన భవిష్యవాణి కూడా ఇందులో ఉంది. దైవప్రవక్త (స) గారి కాలం అన్నింటికన్నా శ్రేష్ఠమైనది. ఆ తరువాత సహాబీల కాలం, ఆపైన తాబయీల కాలం మంచివి. అయితే ప్రవక్త (స) ప్రియ సహచరులలో కూడా బద్ర్, ఉహుద్ సంగ్రామాలలో పాల్గొన్నవారు మరింత గొప్పవారు.

రాను రాను దేశ, సమాజాల్లో నైతికపు విలువలు అడుగంటి పోతాయనీ, ప్రజల హక్కులను కొల్లగొట్టే స్వార్థపరులు పుట్టుకువస్తారనీ, వారు అప్పగింతల్లో స్వామి ద్రోహానికి పాల్పడతారనీ, పిసినారితనం ప్రబలిపోయి మనసులో అనుకున్న వాటిని నెరవేర్చటానికి ఉగిసలాడతారనీ, 'తన', 'మన'ల కన్నా 'నా' అన్నదానికే ప్రాధాన్యతనిచ్చి పరుల సొమ్మును కబళించే ప్రయత్నాలు చేస్తారనీ, ఈ స్వార్థ ప్రియత్వం మూలంగానే వారి దేహాలపై కొవ్వు పెరిగిపోతుందనీ హదీసులో సంకేతం ఇవ్వబడింది.

(١٢٠٣) وَعَنْ عَبْدِاللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «**لاَ تَجُوزُ شَهَادَةُ خَائِنٍ وَلاَ خَائِنَةٍ، وَلاَ ذِي غِمْرٍ عَلَى أَخِيهِ، وَلاَ تَجُوزُ شَهَادَةُ الْقَانِعِ لِأَهْلِ الْبَيْتِ**». رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ.

1203. హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉమర్ (రజి) కథనం ప్రకారం దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఇలా ఉపదేశించారు: "అవినీతిపరుడైన పురుషుడు మరియు అవినీతిపరురాలైన స్త్రీ ఇచ్చే సాక్ష్యం ధర్మసమ్మతం కాదు. శత్రువు, కపటి అయిన వ్యక్తి తన సోదరునికి వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యం ఇచ్చినా అది సమ్మతం కాదు. ఒకరి సంరక్షణలో ఉన్న వ్యక్తి తన సంరక్షకుని కుటుంబీకులకు అనుకూలంగా ఇచ్చే సాక్ష్యం కూడా స్వీకారయోగ్యం కాదు."

(ముస్నద్ అహ్మద్, అబూదావూద్)

సారాంశం

ఈ హదీసు ప్రకారం నమ్మకద్రోహి, అవినీతిపరుడు, శత్రువు, కపటి ఇచ్చే సాక్ష్యం స్వీకారయోగ్యం కాజాలదు. అలాగే ఒకరి ఆలనా పాలనలో ఉన్న వ్యక్తి తన యజమాని కుటుంబీకులకు అనుకూలంగా ఇచ్చే సాక్ష్యం ఆమోదయోగ్యం కాదు. ఎందుకంటే అతడు పక్షపాత వైఖరి నవలంబించే అవకాశం ఉంది.

(١٢٠٤) وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ:

1204. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) చెబుతుండగా తాను విన్నానని

«لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ بَدَوِيٍّ عَلَى صَاحِبِ قَرْيَةٍ». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهْ.

హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి) తెలియ జేశారు : "ఒక బదవీ (పల్లెటూరి బైతు) ఒక పట్టణవాసి పక్షాన ఇచ్చే సాక్ష్యం స్వీకారయోగ్యం కాదు."

(అబూదావూద్, ఇబ్నెమాజా)

(١٢٠٥) وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، أَنَّهُ خَطَبَ فَقَالَ: إِنَّ أُنَاساً كَانُوا يُؤْخَذُونَ بِالْوَحْيِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَإِنَّ الْوَحْيَ قَدِ انْقَطَعَ، وَإِنَّمَا نَأْخُذُكُمُ الْآنَ بِمَا ظَهَرَ لَنَا مِنْ أَعْمَالِكُمْ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

1205. హజ్రత్ ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ (రజి) కథనం : తను ప్రజలనుద్దేశ్యించి ఉపన్యసిస్తూ ఇలా అన్నారు : దైవప్రవక్త (స) కాలంలో ప్రజా వ్యవహారాలు 'వహీ' (దైవవాణి) ఆధారంగా నిర్ణయించబడేవి. ఇప్పుడు వహీ (దైవవాణి) అవతరణ ఆగిపోయింది. ఇప్పుడు మేము మీ వ్యవహారాలపై తీర్పు - మా సమక్షంలో బహిర్గతమయ్యే మీ ఆచరణలను బట్టి ఇస్తాము." (బుఖారీ)

సారాంశం

దీని ద్వారా తెలిసేదేమిటంటే దైవప్రవక్త (సఅసం) కాలంలో ఆయన (స)పై దైవవాణి అవతరించేది. ఆయన (స) మరణానంతరం ఈ 'వహీ' పరంపర ఆగిపోయింది - అంటే దైవదౌత్యం పరిసమాప్తమైంది. దైవధర్మం పరిపూర్ణమయింది. ఇకమీదట మరొక దైవప్రవక్త రావటంగానీ, ఆకాశం నుండి దైవవాణి అవతరించటం గానీ జరగవు. ఇప్పుడు ఎవరయినా తన్ను తాను దైవప్రవక్తనని ప్రకటించుకున్నా, తన వద్దకు దైవవాణి వస్తుందని చెప్పినా అతడు అసత్య ప్రకటన చేస్తున్నాడనీ, మానవ జగతిని మోసపుచ్చుతున్నాడనీ భావించాలి. ఇలా ప్రకటించేవాడు ఎంత గొప్ప విద్వాంసుడైనా సరే అతడు ఇస్లాం నుండి బహిష్కరించబడినట్లే.

ఇక హజ్రత్ ఉమర్ (రజి) పలుకుల్లోని ఆంతర్యం ఏమిటంటే దైవప్రవక్త (స) కాలంలో నయితే ప్రజల వివాదాలు దైవసూచనానుసారం పరిష్కరించబడేవి. ఏదేని వ్యవహారంలో నిర్దిష్టమైన శాసనం లేనట్లయితే దేవుడు 'వహీ' ద్వారా తన ప్రవక్త (స)కు మార్గదర్శకత్వం వహించేవాడు. ఇస్లాం ధర్మం పరిపూర్ణమైపోయిన మీదట మనముందున్న ఇస్లామీయ షరీయత్ ననుసరించి ప్రజల వ్యవహారాలపై తీర్పులు ఇవ్వటం జరుగుతుంది. ఈ తీర్పులు ఇచ్చేటప్పుడు మనిషి బాహ్య ఆచరణల్ని, అతని గుణగణాలను, స్థితిగతులను పరిగణనలోకి తీసుకోవటం జరుగుతుంది.

(١٢٠٦) وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ، أَنَّهُ عَدَّ شَهَادَةَ الزُّورِ فِي أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ.

1206. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) అబద్ధపు సాక్ష్యాన్ని మహాపరాధాలలో చేర్చారని హజ్రత్ అబూబక్రా (రజి) వివరించారు.(బుఖారీ మరియు ముస్లిం లోని సుదీర్ఘ హదీసులో భాగం ఇది)

సారాంశం

మహాపరాధాలు (ఘోర పాపాలు) అనేకం ఉంటాయని ఈ హదీసు ద్వారా తెలుస్తోంది. అబద్ధపు సాక్ష్యం కూడా వాటిలో ఒకటి. ఇతర మహాపరాధాలలో ముఖ్యమైనవి - అల్లాహ్‌తోపాటు వేరొకరిని సహవర్తులుగా నిలబెట్టుకోవటం, తల్లిదండ్రులకు అవిధేయత చూపటం, అకారణంగా కదనరంగం నుండి పలాయనం చిత్తగించటం, సుశీలయగు వనితపై నీలాపనిందలు మోపటం మొదలగునవి. ఏ అపరాధాలకయితే షరీయత్ శిక్షల్ని నిర్ధారించిందో లేక పరలోకంలో వ్యధాభరితమయిన శిక్ష విధించబడుతుందని చెప్పబడిందో అవి మహాపరాధాలుగా ఎంచబడతాయి. అబద్ధపు సాక్ష్యాన్ని కూడా ఈ జాబితాలో చేర్చడాన్నిబట్టి చూస్తుంటే, ఈ అపరాధం వల్ల సమాజంలో ఎంత అరాచకం ప్రబలుతున్నదో అర్థం చేసుకోవచ్చు. అబద్ధపు సాక్ష్యాల నివారణే గనక జరిగితే కోర్టుల్లో కేసులు త్వరితగతిన తెమలుతాయి. ప్రజలకు త్వరగా న్యాయం లభిస్తుంది. వ్యయప్రయాసలు తగ్గుతాయి. అసలు న్యాయస్థానాల్లోని చెడుగు కంతటికీ ప్రధాన కారణం తప్పుడు సాక్ష్యాలే. అవినీతి కూడా వాటికి తోడై మొత్తం వ్యవస్థనే అతలాకుతలం చేసేస్తుంది. ఈ వ్యవస్థ నుండి వ్రేళ్ళూనుకున్న ఈ రెండు చెడుగులను గనక సమూలంగా పెకలిస్తే సమాజంలో శాంతీ శ్రేయోభిలాషల వాతావరణం వెల్లివిరుస్తుంది.

(١٢٠٧) وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا، أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ لِرَجُلٍ: «تَرَى الشَّمْسَ؟» قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: «عَلَى مِثْلِهَا فَاشْهَدْ، أَوْدَعْ». أَخْرَجَهُ ابْنُ عَدِيٍّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ فَأَخْطَأَ.

1207. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సఅసం) ఒక వ్యక్తి నుద్దేశ్యించి, "నువ్వు సూర్యుణ్ణి చూస్తున్నావా?" అని అడిగారు. దానికావ్యక్తి 'అవున'న్నాడు. అప్పుడు ఆయన (స), "ఇటువంటి దేదీప్యమానమైన ఆధారం ఉంటేనే సాక్ష్యం ఇవ్వు లేకపోతే వదిలెయ్యి" అని తాకీదు చేశారు. (దీనిని ఇబ్నె అదీ బలహీన పరంపర ద్వారా సంగ్రహించారు. హాకిమ్ దీనిని ప్రామాణికమైనదని అన్నారంటే ఆయన పొరబడ్డారు).

సారాంశం

పగటి వెలుగులా విషయం తనకు స్పష్టంగా తెలిసి ఉన్నప్పుడే ఎవరయినాసరే దాని గురించి సాక్ష్యం ఇవ్వాలనీ లేకుంటే సాక్ష్యం ఇవ్వరాదని ఈ హదీసు చెబుతోంది. కేవలం ఊహ లేక అనుమానంపై అవుననో, కాదనో సాక్ష్యమివ్వటం ఘోరమయిన తప్పిదం.

(١٢٠٨) وَعَنْهُ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ قَضَى بِيَمِينٍ وَشَاهِدٍ. أَخْرَجَهُ مُسْلِمٌ وَأَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ، وَقَالَ: إِسْنَادُهُ جَيِّدٌ.

1208. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం : దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఒక ప్రమాణం మరియు ఒక సాక్షి ఆధారంగా తీర్పు ఇచ్చారు.(ముస్లిం, అబూదావూద్, నసాయి దీనిని సేకరించారు - దీని పరంపర ఉత్తమమైనది)

(١٢٠٩) وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُ مِثْلَهُ. أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ، وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ.

1209. హజ్రత్ అబూహురైరా (రజి)చే చేయబడిన కథనం కూడా ఈ విధంగా (పై విధంగా)నే ఉంది. (దీనిని అబూదావూద్, తిర్మిజీ సంకలనం చేశారు. ఇబ్నె హిబ్బాన్ దీనిని ప్రామాణికమైనదిగా ఖరారు చేశారు)